

De ziekte van Menière

Inleiding

U heeft van uw arts gehoord dat u waarschijnlijk de ziekte van Menière heeft. Deze brochure geeft u informatie over de ziekte van Menière en over de onderzoeken die gedaan worden om de diagnose te bevestigen danwel uit te sluiten. Om te begrijpen wat de ziekte van Menière is, wordt iets uitgelegd over het oor.

Het oor

Het oor bestaat uit de oorschelp, de gehoorgang, het trommelvlies, het middenoor en het binnenoor. In het middenoor liggen de gehoorbeentjes: hamer, aambeeld en stijgbeugel. Deze zit vast aan het slakkenhuis. Daarnaast ligt het evenwichtsorgaan, dat uit de drie ronde kanalen en de twee otolietorganen bestaat. Het slakkenhuis en het evenwichtsorgaan samen noemen we het binnenoor. Het binnenoor ligt stevig verankerd in het bot in de schedel, dat het rotsbeen heet, en is van buiten dus niet te zien.

In het slakkenhuis bevindt zich ons gehoororgaan, het orgaan van Corti. Dit orgaan zorgt ervoor dat we geluid kunnen horen. Via de gehoorzenuw stuurt het orgaan van Corti signalen naar de hersenen.

Het andere gedeelte van het binnenoor, het evenwichtsorgaan, registreert bewegingen van ons hoofd en lichaam ten opzichte van onze omgeving. Hierdoor voelen we bijvoorbeeld wanneer een lift naar boven gaat en wanneer een auto afremt of de bocht omgaat. Informatie van dit orgaan wordt via de evenwichtzenuw naar de hersenen gestuurd.

Het slakkenhuis en het evenwichtsorgaan staan met elkaar in verbinding en zijn gevuld met binnenoorvloeistof, de endolymfe. Deze ruimte wordt de endolymfatische ruimte genoemd. Het orgaan van Corti ligt in de endolymfe. Daaromheen bevindt zich het bovenste en onderste compartiment, gevuld met perilymfe. Beide vloeistoffen hebben een andere samenstelling.

De ziekte van Menière

Mensen met de ziekte van Menière hebben last van aanvallen van duizeligheid, oorsuizen, wisselend gehoorverlies en soms een vol gevoel in het oor. De aanval wordt vaak vergezeld met misselijkheid, braken en hevig zweten. Vaak worden patiënten door deze aanvallen ernstig beperkt in het doen van de alledaagse dingen.

Al jaren wordt er wereldwijd, onder andere in het UMCG, onderzoek gedaan naar de oorzaak van de ziekte van Menière. Een precieze oorzaak is nog niet gevonden. Wel wordt er gedacht dat er bij de ziekte van Menière een opeenhoping van endolymfenvloeistof in het binnenoor ontstaat. Dit wordt ook wel endolymfatische hydrops genoemd.

Diagnostisch protocol

Bij alle patiënten waarbij het vermoeden bestaat dat zij lijden aan de ziekte van Menière worden verschillende onderzoeken gedaan om vast te stellen of er daadwerkelijk sprake is van deze ziekte. Met behulp van de onderzoeksresultaten zal gekeken worden in welke fase de ziekte zich bevindt en welke behandeling daar het meest geschikt voor is.

Al deze onderzoeken bij elkaar wordt het diagnostisch protocol genoemd. Het protocol bestaat uit onderzoeken van het gehoor- en evenwichtsorgaan, een scanningonderzoek van de hersenen en een gesprek met het medisch maatschappelijk werk.

Over de ontstaansmechanismen van de ziekte van Menière is nog weinig bekend. In dit ziekenhuis wordt veel onderzoek gedaan om daar achter te komen. In het kader van het wetenschappelijk onderzoek zijn er nog een aantal extra gehoor- en evenwichtstesten die mogelijk ook bij u gedaan kunnen worden. Uw arts zal u toestemming vragen of u ook aan deze onderzoeken wilt meewerken. In de bijsluiters (aan het eind van deze brochure) kunt u meer lezen over deze extra onderzoeken.

We zullen proberen de onderzoeken zoveel mogelijk te combineren op een dag zodat u niet voor elk onderzoek apart naar het ziekenhuis hoeft te komen.

Voor de meeste onderzoeken is het noodzakelijk dat u de medicijnen die u gebruikt voor de ziekte van Menière twee weken voor het onderzoek staakt. Dit is nodig om een betrouwbaar beeld te krijgen van de functie van het binnenoor.

Onderzoeken

Een toonaudiogram is een gehoortest. U krijgt tonen met verschillende sterkte en hoogte te horen. Hiermee wordt de gehoordrempel van beide oren bepaald.

Bij een spraakaudiogram krijgt u woorden via een koptelefoon te horen. Er wordt bepaald of u deze woorden kan verstaan. De test gebeurt een paar maal bij verschillende geluidssterkten.

Met de impedantiemetrie wordt de stijfheid van het trommelvlies gemeten. U krijgt een dopje in het te onderzoeken oor, dat verbonden is aan de meetapparatuur.

De stapediuserflex is een automatische reactie (reflex) van het oor en zenuwstelsel op hard geluid.

Het vestibulair onderzoek is een evenwichtsonderzoek dat uit verschillende onderdelen bestaat. Er wordt met name gekeken naar de oogbewegingen die een reactie zijn op de verschillende proefjes (oren prikkelen met warm en koud water, draaistoel). Hierbij wordt de reactie gemeten met plakkers rond de ogen.

Bij scanningonderzoek of de zogenaamde MRI (Magnetic Resonance Imaging) wordt een serie afbeeldingen gemaakt van de structuren rond het binnenoor. Hierbij wordt gebruik gemaakt van een magneetveld en radiogolven. Er komen géén röntgenstralen aan te pas.

Een gesprek met het medisch maatschappelijk werk op onze afdeling wordt sterk aangeraden. Zij kunnen u veel vertellen over leefregels en hoe om te gaan met de ziekte. Uw arts zal u vragen of u behoefte heeft aan een aanvullend gesprek.

Extra onderzoeken in het kader van wetenschappelijk onderzoek.

Welke onderzoeken er eventueel zullen volgen voor het wetenschappelijke onderzoek vindt u in de bijsluiter bij deze informatiefolder.

Samenvattend

U zult op één dag in het UMCG allerlei onderzoeken ondergaan om erachter te komen of u de ziekte van Menière heeft of dat er iets anders aan de hand is. Ongeveer vier weken na de onderzoeken zult u op de poli van uw arts de uitslag horen en een eventueel behandelplan.

Tot slot

De dag van het diagnostisch protocol zal best vermoeiend voor u zijn. U bent de hele dag bezig met de verschillende onderzoeken. Veel patiënten zijn aan het einde van de dag moe. Zorgt u ervoor dat er iemand is die u aan het eind van de dag ophaalt.

Mocht u na het lezen van deze brochure nog vragen hebben, dan kunt u deze altijd bij een volgend bezoek aan uw behandelend KNO-arts voorleggen. Ook kunt u met uw vragen telefonisch contact met ons opnemen via tel. (050) 361 26 68.

U kunt verder meer informatie over de ziekte van Menière krijgen via:

Nederlandse stichting voor Menière-patiënten (NSVM)
Postbus 10199
1301 AD Almere
Telefoon (036) 536 05 90

en bij:

Commissie Menière van de Nederlandse Vereniging voor Slechthorenden (NVVS)
Postbus 129
3990 DC Houten
Website: www.nvvs.nl/meniere
E-mail: info@nvvs.nl of meniere@nvvs.nl

Bijsluiter

Wetenschappelijk onderzoek in het kader van het diagnostisch protocol Menière.

Bij het VEMP-onderzoek (vestibular evoked myogenic potentials) wordt het evenwichtsorgaan gestimuleerd door middel van geluid. Er wordt een signaal gemeten aan de halsspieren. Om dit te kunnen meten moet u de halsspieren gedurende de test een korte tijd aanspannen. Bij dit onderzoek wordt een ander onderdeel van het evenwichtsorgaan gemeten dan bij de standaard evenwichtstesten.

Tot nu toe bestaat er nog niet een eenvoudige test om te bepalen of er sprake is van de ziekte van Menière. Door middel van bovengenoemde onderzoeken en de klachten wordt de ziekte vastgesteld.

Met het CHAMP-onderzoek zou direct bepaald kunnen worden of er sprake is van de ziekte van Menière. Hierbij krijgt u via oordopjes klikjes te horen. Het onderzoek duurt ongeveer een uur. Het is de bedoeling dat u zich tijdens het onderzoek zo veel mogelijk ontspant.